

Evropska raziskava dobrih praks vključevanja majhnih podjetij v standardizacijo

*Vesna Stražišar,
SIST, Ljubljana*

Evropski direktorat za podjetja in industrijo (DG Enterprise and Industry), ki deluje v okviru Evropske komisije, je na 35. razširjenem sestanku odbora direktive 98/34/ES nacionalnih organov za standarde držav, ki smo se ga 7. julija 2006 v Bruslju udeležili tudi predstavniki nacionalnih organov za standarde držav članic, predstavil rezultate raziskave o nacionalnih praksah vključevanja majhnih podjetij v standardizacijo. V raziskavo, ki je bila razposlana na okoli tisoč naslovov in objavljena v 25 jezikih tudi na spletišču Komisije EU (ec.europa.eu), se je vključilo kar 33 držav iz Evrope (vse članice EU in EFTA ter kandidatke za vstop v EU). Na vprašanja je odgovorilo:

- 160 predstavnikov nacionalnih vladnih organizacij,
- 100 organizacij za standardizacijo in
- 900 majhnih podjetij (obrtiška in storitvena dejavnost).

Kar 340 odgovorov je raziskovalcem omogočilo, da so lahko analizirali 361 navedenih ukrepov in iz njih izluščili 110 dobrih primerov ter med njimi poiskali 31 najbolj poučnih, ki bi bili lahko vzorci dobrih praks pri pospeševanju vključevanja majhnih in srednjih podjetij v delo standardizacije. Med njimi je bilo 5 odgovorov iz vladnih organizacij, 12 iz nacionalnih organov za standarde, 10 iz obrtnih zbornic ali organizacij za majhna podjetja ter 4 iz drugih okolij. Izmed slednjih so izbrali 11 primerov, med katerimi je tudi slovenski, ter jih izpostavili kot zgledne in vredne posnemanja. In kako pomagajo majhnim podjetjem v različnih državah Evrope:

- v Španiji so uvedli sistem povrnitve potnih stroškov za udeležbe na delovnih skupinah (WG), še posebej na področju informacijske tehnologije, kjer so uvedli tudi posebne delovne skupine, ki razpravljajo o uporabi standardov in pripravljajo nekakšne "prevode" standardov v enostavnejši in za uporabo razumljivejši jezik;
- Danska se zavzema za uvedbo standardizacije kot predmeta na univerzah;
- Slovaška uvaja shemo neposredne pomoči pri uporabi standardov;
- Češka je uvedla posebne informacijske točke, ki pomagajo podjetjem pri iskanju in uporabi standardov;
- Finska je začela izvajati posebne programe izobraževanja in delavnice za pospeševanje sodelovanja majhnih podjetij v standardizaciji;
- Francija ima posebno ministrstvo za majhna in srednje velika podjetja, kjer posvečajo posebno skrb vključevanju podjetnikov in njihovemu zastopanju pri standardizacijskem odločanju;
- v Nemčiji je posebej dobro organizirano delo odbora za strojništvo, ki v svoje delo vključuje tudi predstavnike manjših podjetij ter jim organizirano pojasnjuje učinke uporabe standardov;
- tudi na Finskem so uvedli sistem pospeševanja sodelovanja majhnih podjetij v standardizacijskem delu s tem, da jim povrnejo potne stroške, če se aktivno vključijo v standardizacijsko delo in o tem poročajo drugim podjetjem;
- na Portugalskem pomagajo majhnim podjetjem že od leta 1986 z neposrednim osebnim stikom ter rednim telefonskim obveščanjem;
- Slovenija že tri leta preko Obrtne zbornice Slovenije načrtno pripravlja seminarje in delavnice

- za pospeševanje standardizacije v majhnih podjetjih;
- tudi na Švedskem imajo poseben sklad za potovanja na zasedanja evropskih tehničnih odborov. Na voljo je povračilo stroškov za 100 strokovnjakov, ki se udeležujejo mednarodnih in evropskih zasedanj tehničnih delovnih teles. Ta sredstva praviloma izkoristijo predvsem predstavniki manjših podjetij.

V poročilu je bilo zajetih še veliko različnih možnosti spodbujanja večje vključenosti majhnih podjetij v standardizacijsko delo, s tem pa tudi pospeševanja uporabe standardov, s čimer se dvigata tudi kakovost njihovega dela in konkurenčnost na trgu. Zanimiv je primer iz Nemčije, kjer v Komisiji za varnost pri delu in standardizacijo (Kommission Arbeitsschutz und Normung - KAN) pripravljajo strokovna mnenja in analize o uporabi standardov ter na podlagi preskusov opozarjajo na nekatere pomanjkljivosti pri njihovi vsebini ter pripravljajo informacije za majhna podjetja. Te informacije objavljajo na svoji spletni strani www.kan.de, svoje dosežke pa so predstavili tudi na zasedanju v Bruslju.

Po prvih rezultatih analize ankete, ki bo na voljo v oktobru, je že mogoče reči, da se je v vseh krogih in v vseh državah pokazalo, da so majhna in srednje velika podjetja prešibka, da bi lahko samostojno sodelovala v standardizaciji. Čeprav so ta podjetja številčno najbolj množično zastopana po vsej Evropi in v njih deluje veliko strokovnjakov, ki bi lahko veliko prispevali k hitrejšemu in učinkovitejšemu delu standardizacije, imajo za enakopravno vključitev premalo človeških in tudi finančnih virov. Zato bo analiza pozitivnih učinkov, ki jih imajo primeri dobre prakse, koristna za vse. Rezultati bodo lahko podlaga za razmišljanje o nadaljnjih usmeritvah in za spodbudo razširjanja podobnih akcij, kot so ponekod že uveljavljene. Podobnega projekta so se lotili tudi v evropskih organizacijah za standardizacijo CEN in CENELEC in vanj bodo nekatere izsledke te študije že vključili.

NEKATERE AKTIVNOSTI EVROPSKE KOMISIJE V ZVEZI Z MAJHNIMI PODJETJI

Spoznavanje potreb

Evropska komisija je svoje zaposlene 17. julija poslala za en teden na delo v majhna in srednje velika podjetja. Tako se je kar 350 strokovnjakov in višjih svetovalcev Evropske komisije namesto priprave zakonodaje lotilo peke kruha, tesarskih del ali popravila naftovodov in plinovodov. Pri tem niso bili izjema niti tako visoki uradniki, kot so predsednik Verheugen in vsi sodelavci njegovega kabineta. S tako imenovanim programom "Podjetniška izkušnja" želi poslati Komisija na teren vse svoje uradnike, ki delajo v Generalnem direktoratu za podjetja in industrijo (DG Enterprise and industry), da bi na kraju samem pridobili potrebno znanje in izkušnje, bolje spoznali specifične potrebe in težave majhnih podjetij ter jih bolje razumeli. V Evropski komisiji si obetajo, da bodo s tem programom lahko izboljšali kakovost in objektivnost svojih zakonskih predlogov, kar naj bi vodilo k boljši zakonodajni praksi na evropski ravni.

Ključni povezovalni člen z majhnimi podjetji - SME Envoy

Da bi Evropska komisija lahko bolj vključila interese majhnih in srednje velikih podjetij v evropsko politiko, mora dobro spoznati njihove potrebe. Zato je ustanovila posebno službo "SME Envoy", ki deluje znotraj Komisije kot nekakšen povezovalni člen med majhnimi podjetji v Skupnosti, navzven pa svojo nalogo izpolnjuje s stalnim vzdrževanjem stikov z majhnimi podjetji in organizacijami, ki jih zastopajo, ter s posredovanjem informacij in zbiranjem odzivov nanje. Glavna naloga te nove službe je skrb, da so v predlogih nove evropske zakonodaje in politike upoštevani interesi najštevilčnejše skupine podjetij, in se bo odslej vključevala v projekte

Komisije, če bodo posegali na področje interesov majhnih podjetij, ter kot most posredovala med podjetniškimi organizacijami in posameznimi oddelki Komisije.

Komisija se je namreč odločila, da mora tej skupini proizvajalcev in ponudnikov storitev, v Evropi jih je kar 23 milijonov, posvetiti veliko več pozornosti, če želi doseči cilje, zapisane v Lizbonski strategiji razvoja. Zaveda se namreč, da mora Evropa svojo politiko krogiti skladno s potrebami in specifičnimi značilnostmi majhnih podjetij, ki jih mora pravočasno in sistematično vgraditi v novo evropsko zakonodajo in politiko, ki bo odslej temeljila na načelu "pomisli najprej majhno". Tako verjamejo, da bosta majhnim podjetjem bolj prilagojena zakonodaja ter izboljššan dialog med podjetji in evropskimi institucijami privedla k večji doslednosti pri izvajanju zakonskih določil in uporabi evropskih standardov na vseh področjih. Novice in informacije so na voljo na elektronskem naslovu entr-sme-envoy.ec.europa.eu.